ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
ສະຖາບັນ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

ບົດຄົ້ນຄວ້າຫຍໍ້ດ້ານນະໂຍບາຍ

ຜົນກະທົບຂອງ Covid-19 ຕໍ່ການຂະຫຍາຍໂຕຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ໃນ ສປປ ລາວ: ກໍລະນີສຶກສາ ການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ມັງກອນ, 2021

ບົດສະຫຼຸບຫຍໍ້

ກ່ອນການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ ໂຄວິດ-19, ການຄ້າຮູບແບບອອນລາຍ ຫຼື ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ແມ່ນໄດ້ມີບົດບາດສຳຄັນ ເປັນທ່າແຮງໃຫ້ວິສາຫະກິດຕ່າງໆ ໃນການຮ່ວມມືປະສານງານເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນທາງພາກລັດ, ຜູ້ບໍລິໂພກ ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້. ສຳລັບປະເທດກຳລັງພັດທະນາຄືປະເທດລາວ, ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກກໍ່ເປັນທ່າແຮງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ເຊັ່ນການຜັນຕົນເອງມາເປັນຜູ້ຂາຍສິນຄ້າອອນລາຍ, ຜູ້ຮັບສັ່ງສິນຄ້າ, ຜູ້ສົ່ງສິນຄ້າ, ແລະ ອື່ນໆ. ດັ່ງນັ້ນ, ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ຈິ່ງມີຈຸດປະສົງເພື່ອຍົກໃຫ້ເຫັນບົດບາດຄວາມສຳຄັນໃນການນຳໃຊ້ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກເມື່ອເກີດການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໂດຍການວິເຄາະແນວໂນ້ມການຂະຫຍາຍຕົວການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ, ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກ ທີ່ຕິດພັນກັບລະບົບພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ຮູບການຊື້-ຂາຍ, ແລະ ລະບົບການຊຳລະເງິນ.

ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ການສຶກສາແບບຄຸນນະພາບ (Qualitative) ໂດຍການສຳພາດເອົາຂໍ້ມູນຈາກຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຼນິກ ເຊັ່ນ: ຜູ້ຊື້, ບໍລິສັດຂົນສົ່ງ, ຜູ້ບໍລິການໂອນເງິນ/ ຮ້ານແລກປ່ຽນ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການສັ່ງເຄື່ອງລ່ວງໜ້າ ໂດຍເລືອກສຳຫຼວດຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເປັນສະຖານທີ່ສຶກສາ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ຖືກສຳພາດປະກອບມີທັງຄົນລາວ ແລະ ຕ່າງປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຊື້-ຂາຍອອນລາຍຢູ່ຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໂດຍເນັ້ນໃສ່ການຊື້-ຂາຍອອນລາຍກັບປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ ເປັນກໍລະນີສຶກສາ.

ຜົນການສຶກສາໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໂຄວິດ-19ເຮັດໃຫ້ກິດຈະກຳການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດຂະຫຍາຍຕົວເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ກໍຍັງພົບວ່າ ລະບົບການຂົນສົ່ງທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ລະບົບການເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດ, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະເປີດບັນຊີກັບສະຖາບັນການເງິນຍັງເປັນອຸປະສັກທີ່ພາໃຫ້ຈຳກັດການຂະຫຍາຍໂຕຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໃນ ສປປ ລາວ. ນອກຈາກນັ້ນ ຮູບແບບການຊື້-ຂາຍສິນຄ້າຍັງເປັນຮູບການປະຖົມປະຖານໂດຍອີງໃສ່ສື່ອອນໄລ (Social media) ເປັນຫລັກໄດ້ແກ່ Facebook, Instagram, WhatsApp ແລະ ອື່ນໆ ຂາດກົນໄກການປົກປ້ອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.

ການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ສະໜັບສະໜູນເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະບົບການສະໜອງອິນເຕີເນັດ, ການບໍລິການໄປສະນີ ແລະ ລະບົບຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ. ພັດທະນາລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ນິຕິກຳພາຍໃນເພື່ອສ້າງກົນໄກການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍ. ສຳລັບການສັ່ງສິນຄ້າທາງເອເລັກໂຕຣນິກຈາກຕ່າງປະເທດ ລັດຖະບານຈຳເປັນຕ້ອງມີລະບຽບການເກັບພາສີສິນຄ້ານຳເຂົ້າຢ່າງເປັນລະບົບເພື່ອສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ພາກລັດ ແລະ ເປັນການປົກປ້ອງທຸລະກິດພາຍໃນທີ່ນຳເຂົ້າທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບຫຼັກການ

ນອກຈາກນີ້, ການຮ່ວມມືໃນການພັດທະນາລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກກັບບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ ເຊັ່ນ: ໄທ, ຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມ ທີ່ເປັນຄູ່ຄ້າສຳຄັນຂອງລາວ ແລະ ຂະຫຍາຍໄປບັນດາປະເທດອາຊຽນອື່ນໆ (ASEAN), ໃນກອບຮ່ວມມືກຸ່ມປະເທດອາຊຽນໃໝ່ ກຳປູເຈຍ-ລາວ-ມຽນມາ-ຫວຽດນາມ (CLMV), ຂອບຍຸດທະສາດການຮ່ວມມືດ້ານເສດ ຖະກິດແມ່ນ້ຳອິຣະວະດີ-ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ-ແມ່ນ້ຳຂອງ (ACMECS), ບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ-ແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງ (LMC) ແລະ ອື່ນໆ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນໃນການຊຸກຍູ້ລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກລະຫວ່າງປະເທດ ເພື່ອຮັບປະກັນການແຂ່ງຂັນທີ່ເປັນທຳ, ການເຮັດທຸລະກຳທາງການເງິນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການປົກປ້ອງຜູ້ຊົມໃຊ້-ຜູ້ຂາຍ.

ຜົນກະທົບຂອງ Covid-19 ຕໍ່ການຂະຫຍາຍໂຕຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ໃນ ສປປ ລາວ: ກໍລະນີສຶກສາ ການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກ ປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ

ບົດຄົ້ນຄວ້າຫຍໍ້ດ້ານນະໂຍບາຍ

ມັງກອນ, 2021

ໂດຍ: ປອ ສົມເດດ ໂພທິສານ

ພະແນກຄົ້ນຄ້ວານະໂຍບາຍການຄ້າ, ສະຖາບັນ ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ

somdethx@yahoo.com

ພາກສະເໜີ

ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກແມ່ນລະບົບການຄ້າແບບໃໝ່ທີ່ອີງໃສ່ການປະຕິບັດໃນຮູບແບບ ຊື້ຂາຍສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຜ່ານລະບົບດີຈີຕອນ ໃນ ສປປ ລາວ ການຄ້າຮູບແບບດັ່ງກ່າວແມ່ນເລີ່ມຕົ້ນມີການຂະຫຍາຍໂຕ ຍ້ອນມີການພັດທະນາສື່ (ເວັບໄຊ, ເພສ, ແອບພິເຄຊັນ...) ແລະ ຜະລິດຕະພັນຂອງທະນາຄານໃນຮູບແບບໂທລະສັບມືຖື ເຊັ່ນ: BCEL ONE, ST Hub, MJ Saduak ແລະ ແອບພິເຄຊັນອື່ນໆ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການພັດທະນາລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກແມ່ນຍັງຖືວ່າຢູ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ມູນຄ່າຊື້-ຂາຍ ສິນຄ້າຜ່ານລະບົບເອເລັກໂຕຣນິກແມ່ນຍັງບໍ່ຫຼາຍຖ້າທຽບໃສ່ບັນດາປະເທດອ້ອມຂ້າງອື່ນໆ. ການເຊື່ອມຕໍ່ຂັ້ນພື້ນຖານ ຖືວ່າເປັນອຸປະສັກຫຼັກໃນການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ, ໃນປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດ, ເປັນໜຶ່ງປະເທດທີ່ມີຄ່າອິນເຕີເນັດທີ່ສູງ ແລະ ລະບົບຍັງບໍ່ສະຖຽນເມື່ອທຽບກັບບັນດາປະເທດໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ (1). ນອກຈາກນີ້, ປະເທດລາວ ຍັງເປັນປະເທດທີ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ເບີໂທລະສັບທີ່ລົງທະບຽນໜ້ອຍທີ່ສຸດ (ຕໍ່ 100 ຄົນ) ໃນພາກພື້ນປຽບທຽບກັບປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນອື່ນ (2). ກິດຈະກຳການຊື້ຂາຍ ທັງໝົດໃນລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການເຮັດທຸລະ-ກຳແບບຊ່ອງໜ້າ ດ້ວຍການໃຊ້ເງິນສົດ ຫຼື ການແລກປ່ຽນສິນຄ້າໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ.

ປະເທດລາວມີປະຊາກອນຈຳນວນ 1/3 ທີ່ມີບັນຊີໃນລະບົບທະນາຄານເຊິ່ງຈຳນວນດັ່ງກ່າວສູງກວ່າພຽງແຕ່ປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ມຽນມາ (3). ເຖິງແມ່ນວ່າມີການເປີດນຳໃຊ້ ແລະ ຫັນມາໃຊ້ແອບພິເຄຊັນທະນາຄານໃນຮູບແບບໂທລະສັບມືຖືຈາກພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນກໍ່ຕາມ, ລາວຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດຫຼາຍໃນການນຳໃຊ້ບັນຊີທະນາຄານ ອີງຕາມຂໍ້ມູນທັງໝົດຂອງອາຊຽນລາວແມ່ນດີກວ່າແຕ່ປະເທດມຽນມາເທົ່ານັ້ນ (4). ນອກຈາກນັ້ນ , ສປປ ລາວ ຍັງປະເຊີນໜ້າກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງຕິດພັນກັບການຂົນສົ່ງເຊິ່ງມີບົດບາດສຳຄັນໃນການພັກດັນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ. ການຂົນສົ່ງ ພື້ນຖານແມ່ນອີງໃສ່ ບໍລິສັດຂົນສົ່ງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ບໍລິສັດ DHL, ໄປສະນີລາວ, ແລະ ບັນດາບໍລິສັດຂົນສົ່ງເອກະຊົນຂະໜາດນ້ອຍທີ່ກຳລັງກໍ່ເກີດຂຶ້ນ. ອີງໃສ່ດັດສະນີປະສິດທິພາບໃນການຂົນສົ່ງ (LPI - Logistic Performance Index), ສປປ ລາວ ຍັງມີຄ່າ LPI ທີ່ ຈັດຢູ່ໃນປະເພດທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືບໍ່ສູງ ເຊິ່ງຢູ່ໃນອັນດັບ ທີ່ 82 ຂອງໂລກ ແລະ ຢູ່ໃນອັນດັບທີ 8 ຂອງອາຊຽນ ໃນການບໍລິການໄປສະນີສາກົນຂອງສະຫະພາບໄປສະນີ (5).

ຮູບສະແດງທີ 1: ດັດສະນີປະສິດຕະພາບການຂົນສົ່ງ (LPI – Logistic Performance Index[1]) ສົ່ງໃນປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ ປີ 2018.

ປະເທດ	ອັນດັບ LPI	ຄະແນນ LPI	ຄວາມໄວໃນການສົ່ງ
ສິງກະໂປ	7	4	4.32
ໄທ	32	3.41	3.81
ຫວຽດນາມ	39	3.27	3.67
ມາເລເຊຍ	41	3.22	3.46
ອິນໂດເນເຊຍ	46	3.15	3.67
ຟິລິປິນ	60	2.9	2.98
ບຣູໄນ	80	2.71	3.17
ລາວ	82	2.7	2.84
ກຳປູເຈຍ	98	2.58	3.16
ມຽນມາ	137	2.3	2.91

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: World Bank, 2018)

[1] ດັດສະນີປະສິດທິພາບການຂົນສົ່ງ 5 ດີສຸດ ແລະ 1 ອ່ອນ

ກ່ອນການແຜ່ລະບາດພະຍາດຂອງໂຄວິດ-19, ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ແມ່ນໄດ້ມີບົດບາດສຳຄັນອັນເປັນທ່າແຮງໃຫ້ວິສາຫະກິດຕ່າງໆ ໃນການຮ່ວມມືປະສານງານເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນທາງພາກລັດ, ຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ/ຫຼື ຜູ້ຊົມໃຊ້. ສຳລັບປະເທດກຳລັງພັດທະນາຄືປະເທດລາວ, ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ເປັນທ່າແຮງທີ່ສຳຄັນຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການຜັນຕົນເອງມາເປັນຜູ້ຂາຍສິນຄ້າອອນລາຍ, ຜູ້ຮັບສັ່ງສິນຄ້າ, ຜູ້ສົ່ງສິນຄ້າ, ແລະ ອື່ນໆ. ເນື່ອງຈາກມີຕົ້ນທຶນທີ່ບໍ່ສູງທີ່ຈະເຂົ້າເປັນຜູ້ສະໜອງສິນຄ້າໃນລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໄດ້ສ້າງໂອກາດ ແລະ ການແຂ່ງຂັນທີ່ດີໃຫ້ແກ່ຜູ້ເລີ່ມຕົ້ນທຸລະກິດ, ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ທຸກຂະໜາດໃນອະນາຄົດ (UNCTAD, 2016). ຜົນກະທົບຂອງໂຄວິດ-19 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີນະໂຍບາຍການເວັ້ນໄລຍະຫ່າງ ແລະ ຈຳກັດບາງກິດຈະກຳແບບຊ່ອງໜ້າ. ໃນຫຼາຍປະເທດໃນກຸ່ມປະທດພັດທະນາແລ້ວໄດ້ນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ເຂັ້ມງວດ ແລະການຈຳກັດຕົນເອງໃນການຮັກສາໄລຍະຫ່າງເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການແຜ່ກະ ຈາຍເຊື້ອດັ່ງນັ້ນເຮັດໃຫ້ການຄ້າຮູບແບບເອເລັກໂຕຣນິກມີການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຫຼາຍ(6).

ການພັດທະນາລະບົບການຊຳລະເງິນເອເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ທະນາຄານໃນຮູບແບບມືຖືເຮັດໃຫ້ມີການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າທາງອອນລາຍຈາກພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ. ການປັບຕົວຂອງສັງຄົມໃນການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າອອນລາຍພາຍໃຕ້ສະພາບການແຜ່ລະບາດໂຄວິດ-19 ແມ່ນເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ ແຕ່ກໍຍັງມີການສຶກສາບັນຫານີ້ໜ້ອຍຫຼາຍຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ; ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ຂຽນມີຄວາມສົນໃຈສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາໃນການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງໂຄວິດ-19 ຕໍ່ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກທີ່ເລີ່ມເຫັນບົດບາດສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອຍົກໃຫ້ເຫັນບົດບາດຄວາມສຳຄັນໃນການນຳໃຊ້ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກເມື່ອເກີດການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໂດຍການວິເຄາະແນວໂນ້ມການຂະຫຍາຍຕົວການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ, ບັນຫາ ແລະ ອຸປະສັກທີ່ຕິດພັນກັບການລະບົບພື້ນຖານໂຄງຮ່າງ, ຮູບການຊື້ຂາຍ, ແລະ ລະບົບການຊຳລະເງິນ. ໂດຍອີງໃສ່ຜົນຂອງການສຶກສານີ້ ເພື່ອສະເໜີແນະດ້ານວິຊາການກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍຈຳນວນໜຶ່ງ ໃນການສົ່ງເສີມການຂະ ຫຍາຍໂຕຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ຫລັງຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດ Covid-19.

ວິທີວິທະຍາ

<u>ຮູບແບບການສຶກສາ</u>

ເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ, ບົດສຶກສານີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີວິໄຈແບບຄຸນນະພາບ (Qualitative study design). ຊຶ່ງໃຊ້ຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕອບແບບສອບຖາມເປັນກຸ່ມຕົວຢ່າງຂະໜາດນ້ອຍແຕ່ເປັນກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ຊັດເຈນ, ທີ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບຂໍ້ມູນຕົວຈິງຢ່າງເລິກເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ໃນຮູບແບບປະລິມານ (Quantitative) ທີ່ເນັ້ນຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິເປັນຫຼັກ.

<u>ກຸ່ມຕົວຢ່າງ</u>

ບົດຄົ້ນຄວ້ານີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການສຳພາດ (Indepth interview) ໂດຍເປັນການຕັ້ງຄຳຖາມແບບເປີດ ແລະ ແນໃສ່ການອະທິບາຍປະສົບການໂຕຈິງຈາກກຸ່ມຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໂດຍກົງ, ເຊິ່ງທີມງານຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສຳພາດບໍລິສັດຂົນສົ່ງ 3 ບໍລິສັດ, ຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາ 2 ຮ້ານ, ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຮັບສັ່ງຊື້ເຄື່ອງ 2 ຮ້ານ, ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ (ຜູ້ຊື້) 10 ຄົນ. ວິທີນີ້ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ແນ່ນອນ, ການເກັບຂໍ້ມູນຖືວ່າສຳເລັດຖ້າເລີ່ມມີຕອບທີ່ຄ້າຍຄືກັນ.

<u>ຂອບເຂດຂອງການສຶກສາ</u>

ຂອບເຂດຂອງການສຶກສານີ້ແມ່ນອີງໃສ່ກຸ່ມຕົວຢ່າງໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເປັນຫຼັກເຊິ່ງຫຼັກການໃນການລວບລວມກຸ່ມຕົວຢ່າງແມ່ນກວມເອົາຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມຄືຄົນລາວ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຊື້-ຂາຍອອນລາຍ ແລະ ກິດຈະກຳ ທີ່ຕິດພັນຕ່າງໆ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ທັງຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ (ອີງໃສ່ກໍລະນີການສັ່ງຊື້ ປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ ທີ່ ເປັນຕະຫຼາດຫຼັກຂອງ ສປປ ລາວ). ໂດຍການເກັບຂໍ້ແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະເດືອນສິງຫາ ຫາ ກັນຍາ, 2021[2]

ຜົນການສຶກສາ

<u>ກິດຈະກຳທາງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໃນລາວ ຫຼັງການລະບາດຂອງພະຍາດ Covid-19</u>

ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຕອບສະໜອງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີນຳໃຊ້ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທາງດ້ານການຄ້າ, ການເງິນ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ແກ່: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງຜູ້ຊົມໃຊ້, 2010; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທຸລະກຳທາງເອເລັກໂຕຣນິກ, 2012; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນອາຊະຍາກຳທາງລະບົບຄອມພິວເຕີ, 2015; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ເຕັກໂນໂລຊີການສື່ສານ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, 2016; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງຂໍ້ມູນເອເລັກໂຕຣນິກ, 2017; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຊັບສິນທາງປັນຍາ (ສະບັບປັບປຸງ), 2017; ກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍ ລາຍເຊັນເອເລັກໂຕຣນິກ, 2018; ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ, 2021 ແລະ ອື່ນໆ (7)

[2] ເນື່ອງຈາກຂໍ້ຈຳກັດໃນການເກັບຂໍ້ມູນໄລຍະການລະບາດຂອງ Covid -19 ທາງທີມງານຄົ້ນຄ້າໄດ້ນຳໃຊ້ຮູບແບບການປະຊຸມທາງໄກໃນການຊ່ອຍເກັບຂໍ້ມູນສຳລັບບາງຕົວຢ່າງ

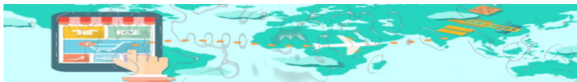

ການເຮັດທຸລະກຳທາງດ້ານການເງິນຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ລະຫວ່າງຝ່າຍຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍ ເກີດຂຶ້ນໃນລະບົບສື່ສັງຄົມອອນລາຍ ທີ່ ໃຊ້ຫຼາຍໃນ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: Instagram, Facebook, WeChat, WhatsApp ແລະ Line applications. ອີງໃສ່ ພື້ນທີ່ໃນສື່ອອນລາຍດັ່ງກ່າວ, ຍັງບໍ່ທັນມີວິທີການປົກປ້ອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍ ເພາະຍັງບໍ່ທັນມີ ເວັບໄຊທາງການ (Platform) ທີ່ເປັນສ່ວນກາງໃນການພົບກັນລະຫວ່າງຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍນັບທັງເປັນສ່ວນກາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.

ກິດຈະກຳການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍສືບເນື່ອງມາຈາກການຈຳກັດການເດີນທາງ, ການວ່າງງານໂດຍພາກການບໍລິການ, ແລະ ປະກົດຕົວຂຶ້ນຂອງບັນດາບໍລິສັດຂົນສົ່ງເອກະຊົນທີ່ມີບົດບາດຫຼາຍຂຶ້ນໄດ້ແກ່ HAL Logistics, Anousith Express, Mixay Express, SCN Express ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ໃຫ້ບໍລິການຂົນສົ່ງຂ້າມຄືນ ຈາກແຂວງຕໍ່ແຂວງໃນລາຄາທີ່ສາມາດແຂ່ງຂັນກັນໄດ້. ໃນໄລຍະຂອງການແຜ່ລະບາດ, ການລ໋ອກດາວໄດ້ມີນະໂຍບາຍທີ່ສົ່ງເສີມໃຫ້ເຮັດວຽກຢູ່ເຮືອນ ແລະ ຮັກສາໄລຍະຫ່າງທາງສັງຄົມເພື່ອຢຸດການແຜ່ເຊື້ອໂຄວິດ-19 , ດັ່ງນັ້ນປະຊາຊົນທີ່ອາໃສຢູ່ໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ຈຳປາສັກ ມັກນຳໃຊ້ແອັບພິເຄຊັນໃນມືຖື ເຊັ່ນ: Food Panda, Goteddy ແລະ ອື່ນໆ ໃນການສັ່ງອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສຳພາດໄດ້ເຫັນການພັດທະນາ ແລະ ບົດບາດຂອງບໍລິສັດຂົນສົ່ງເອກະຊົນຕໍ່ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກພາຍໃນເຊັ່ນວ່າ:

" ...ເມື່ອສອງປີກ່ອນ, ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມສະດວກເລີຍໃນການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກແຂວງ. ການບໍລິການໄປສະນີ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຢ່າງຈິງຈັງ. ສະນັ້ນ, ພວກເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ອາໄສການບໍລິການຂົນສົ່ງທາງລົດເມ ຈາກເມືອງປາເຊ ຫາ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ຊຶ່ງຄ່າຂົນສົ່ງ ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບການຄາດຄະເນບໍ່ມີມາດຕະຖານ..."

(ຜູ້ຊື້, ເພດຍິງ 37 ປີ)

" ...ການຂົນສົ່ງທາງອາກາດ ແມ່ນມີຄວາມວ່ອງໄວ; ທ່ານສາມາດເດີນທາງໄປເດີນບິນ ແລະ ສົ່ງເຄື່ອງ; ປະມານສອງຊົ່ວໂມງຕໍ່ມາ, ສິນຄ້າກໍຈະຮອດຈຸດໝາຍ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລາຄາການຂົນສົ່ງ ແມ່ນສູງ ແລະ ບໍ່ເໝາະກັບທຸລະກິດການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ. ຄ່າຂົນສົ່ງທາງອາກາດ ມີສອງສ່ວນຄື: ຄ່າຂົນສົ່ງ (ຈ່າຍໂດຍຜູ້ສົ່ງ) ແລະ ຄ່າສາງສິນຄ້າ (ຈ່າຍໂດຍຜູ້ຮັບ)..."

(ຜູ້ຊື້, ເພດຍິງ 32 ປີ)

" ...ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ແມ່ນມີບໍລິສັດຂົນສົ່ງ ຈາກພາກເອກະຊົນຈຳນວນຫຼາຍໃນຕະຫຼາດ, ຊຶ່ງໄດ້ມີການແຂ່ງຂັນກັນສູງ. ພວກເຂົາສະເໜີລາຄາ ແລະ ຈັດສັນເວລາສົ່ງທີ່ເໝາະສົມ. ພຽງໃຊ້ເວລາຂ້າມຄືນໃນການຂົນສົ່ງຈາກແຂວງ ໜຶ່ງໄປແຂວງໜຶ່ງ... "

(ຜູ້ຊື້, ເພດຊາຍ 40 ປີ)

ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຍ້ອນຂໍ້ຈຳກັດໃນການເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ ຕົວເລກການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກປະເທດອື່ນໆກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີບົດບົດສຳຄັນ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ. ໃນກໍລະນີການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກໄທ ປະກອບດ້ວຍ 3 ວິທີການຄື:

1. **<u>ການໂອນເງິນເຂົ້າບັນຊີຮ້ານຄ້າໃນປະເທດໄທໂດຍກົງ:</u>** ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ຊື້ ແລະ ຜູ້ຂາຍ ຕິດຕໍ່ກັນໂດຍກົງຈາກການນຳໃຊ້ແອັບພິເຄຊັນຂໍ້ຄວາມ ເຊັ່ນ: Facebook Messengers, Lines, WhatsApps ແລະ ອີເມວ. ສຳລັບຜູ້ບໍ່ມີບັນຊີໄທ ສາມາດດຳເນີນການຊຳລະ ໂດຍຮ້ານບໍລິການໂອນເງິນ (ໂດຍປົກກະຕິຈະເປັນໜ້າທີ່ຂອງຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາ);
2. **<u>ການຊື້ໂດຍກົງຜ່ານແອັບພິເຄຊັນການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໃນປະເທດໄທ</u>** ເຊັ່ນ: Shopee ແລະ Lazada ຈັດແບ່ງອອກເປັນສອງຮູບແບບຄື: (1). ລູກຄ້າຄົນລາວ ທີ່ມີບັນຊີທະນາຄານໃນປະເທດໄທ ແມ່ນສາມາດຊື້ສິນຄ້າໂດຍກົງໄດ້ ແລະ (2) ລູກຄ້າຄົນລາວທີ່ບໍ່ມີບັນຊີໄທ ແມ່ນສາມາດໃຊ້ບໍລິການຂອງຜູ້ຮັບສັ່ງຊື້ເຄື່ອງ ແລະ ໜ້າຮ້ານໃນ Facebook;
3. ລູກຄ້າທີ່ເປັນຄົນລາວ **<u>ສາມາດຊື້ສິນຄ້າໂດຍກົງຈາກປະເທດໄທ</u>** ໂດຍການນຳໃຊ້ບັດເຄດິດລາວ ຜ່ານເວບໄຊທາງການຂອງບໍລິສັດ.

ຄົນທີ່ອາໃສໃນ ສປປ ລາວ ສາມາດໃຊ້ບັນຊີທະນາຄານໄທ (ທີ່ລົງທະບຽນໃນປະເທດໄທ) ເພື່ອໂອນເງິນໄປບັນຊີທະນາຄານໄທ ໂດຍນຳໃຊ້ແອັບພິເຄຊັນທະນາຄານເອເລັກໂຕຣນິກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂັ້ນຕອນການຊຳລະຕ້ອງໄດ້ມີການຢັ້ງຢືນ ລະຫັດຜ່ານຄັ້ງດຽວ (OTP), ຊຶ່ງສົ່ງໄປຍັງເລກໂທລະສັບຂອງປະເທດໄທ ເຊິ່ງຍັງພໍມີສັນຍາ ໃນບັນດາເມືອງໃຫຍ່ໆມີທີ່ຕັ້ງຕາມດ່ານຊາຍແດນໄທ ເຊັ່ນ: ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ-ແຂວງໜອງຄາຍ; ນະຄອນໄກສອນພົມວິຫານ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ-ແຂວງມຸກດາຫານ; ເມືອງທ່າແຂກ, ແຂວງຄຳມ່ວນ-ແຂວງນະຄອນພະນົມ ແລະ ເມືອງໃຫຍ່ໆອື່ນໆ, ບາງພື້ນທີ່ສາມາດຮັບຮອງສັນຍານໂທລະສັບຈາກປະເທດໄທ ແຕ່ສັນຍານອາດບໍ່ສະຖຽນດີ. ບັນຫານີ້ ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໂດຍການນຳໃຊ້ແອັບພິເຄຊັນທາງມືຖື; ຕົວຢ່າງ: ແອັບຂອງ Dtac Call ທີ່ໃຫ້ສິດສະມາຊິກ/ຜູ້ໃຊ້ໃນການຮັບສາຍ ແລະ ສົ່ງຂໍ້ຄວາມຜ່ານທາງການເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດ.

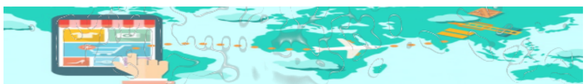

<u>ຮູບສະແດງທີ 2</u>: ວິທີການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກຕະຫຼາດອອນລາຍໃນປະເທດໄທໂດຍຜູ້ຊື້ໃນລາວ

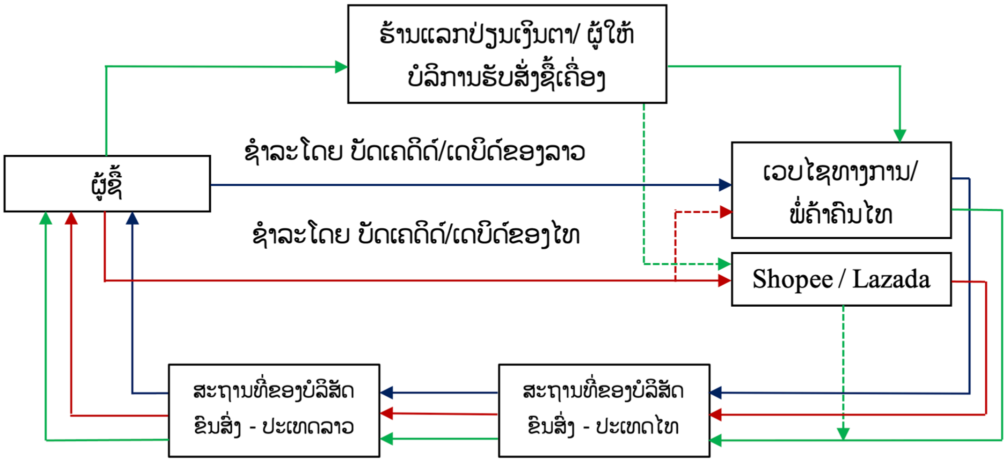

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຶກສາຂອງຜູ້ຂຽນ)

ສໍາລັບຜູ້ໃຊ້ທາງໄປສະນີ, ຜູ້ຊື້ຄົນໃນປະເທດລາວຕ້ອງໄດ້ລົງທະບຽນໃສ່ຊື່ບໍລິສັດຂົນສົ່ງໃນແຂວງໜອງຄາຍ ພ້ອມທັງໃສ່ຊື່ຜູ້ຊື້ ແລະ ເບີໂທລະສັບ. ລາຍການສັ່ງສິນຄ້າ ສາມາດຮັບເອົາຢູ່ບໍລິສັດຂົນສົ່ງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນທີ່ຂົນສົ່ງມາຈາກປະເທດໄທຫາລາວ. ຈາກຄວາມຄິດເຫັນຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້, ວິທີການຂົນສົ່ງນີ້ແມ່ນຖືກກວ່າ, ມີປະສິດທິພາບ, ແລະ ວ່ອງໄວ (ປະມານ 1-2 ມື້ພາຍຫຼັງສັ່ງ) ເຊິ່ງດີກວ່າການບໍລິການທາງໄປສະນີແບບປົກກະຕິ.

ໃນທຸກວິທີການສັ່ງຊື້, ສິນຄ້າຈະຖືກສົ່ງໄປສະຖານທີ່ຂອງບໍລິສັດຂົນສົ່ງໃນປະເທດໄທ (ແຂວງໜອງຄາຍ) ຈາກນັ້ນ, ສິນຄ້າຈະຖືກສົ່ງຕໍ່ໄປຫາສະຖານທີ່ຂອງບໍລິສັດຂົນສົ່ງໃນປະເທດລາວ. ຜູ້ຊື້/ລູກຄ້າຈະໄດ້ຮັບການແຈ້ງເຕືອນຈາກໂທລະສັບ ເພື່ອໄປຮັບເອົາສິນຄ້າ. ຄ່າຂົນສົ່ງເລີ່ມຕົ້ນ 50 ບາດ (1.5 ໂດລາສະຫະລັດ), ຂຶ້ນຢູ່ກັບນໍ້າໜັກ ແລະ ຂະໜາດຂອງສິນຄ້າ. ບໍລິສັດຂົນສົ່ງໃນປະເທດລາວ ຍັງໃຫ້ບໍລິການສົ່ງອອກ (ຈາກປະເທດລາວໄປ ປະເທດໄທ), ສິນຄ້າຈະຖືກສົ່ງອອກຜ່ານບໍລິສັດຂົນສົ່ງພາຍໃນປະເທດໄທ ເຊັ່ນ: Ninjavan, Kerry express, DHL, J&T express ແລະ ບໍລິສັດຂົນສົ່ງເອກະຊົນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄ່າຂົນສົ່ງໄປໄທ ແມ່ນສູງກວ່າຂາເຂົ້າປະມານ 6 ເທົ່າ. ລາຄາຂັ້ນຕໍ່າເລີ່ມຈາກ 300 ບາດ (9 ໂດລາສະຫະລັດ) - ສໍາລັບຊ່ອງຈົດໝາຍ ຫຼື ກ່ອງສິນຄ້ານ້ອຍ, ລາຄານີ້ ບໍ່ເໝາະສົມໃນການເຮັດທຸລະກິດຂາຍສິນຄ້າ ຈາກ ສປປ ລາວໄປປະເທດໄທ. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສໍາພາດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນບາງຄໍາເຫັນຈາກພະນັກ ງານບໍລິສັດຂົນສົ່ງ ລາວໄທ, ຜູ້ຊື້ ແລະ ພະນັກງານຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາ ເຊັ່ນ:

" ...ກ່ອນການແຜ່ລະບາດໂຄວິດ-19, ການເຂົ້າໄປຊື້ສິນຄ້າໃນປະເທດໄທແມ່ນງ່າຍ. ຂ້ອຍຍັງຈື່ໄດ້ດີວ່າໄປຊື້ໂທລະສັບໃໝ່ໃນເມືອງອຸດອນທານີໄດ້ບໍ່ດົນກ່ອນມີການຈໍາກັດການເດີນທາງ. ຕອນນີ້ ຂ້ອຍໄດ້ປ່ຽນວິທີການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກປະເທດໄທ. ໃນຖານະທີ່ເປັນອາດີດນັກຮຽນຢູ່ພຸ້ນ, ຂ້ອຍຍັງມີບັດເດບິດໄທ ແລະ ເບີໂທລະສັບ, ມັນງ່າຍຫຼາຍສໍາລັບຂ້ອຍໃນການໃຊ້ລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກໄທ ເຊັ່ນ: Shopee ແລະ Lazada. ມັນກໍຄຸ້ມຄ່າຄືກັນເພາະຄ່າຂົນສົ່ງບໍ່ແພງ (ຊື້ໂທລະສັບໜ່ວຍໜຶ່ງເສຍຄ່າຄົນສົ່ງແຕ່ 50 ບາດ) ແລະ ບໍ່ໄດ້ມີການກວດກາຫຍັງ..."

(ຜູ້ຊື້, ເພດຍິງ 37 ປີ)

" ...ຫຼັງຈາກການຈໍາກັດການເດີນທາງ, ຜູ້ຄົນບໍ່ສາມາດເດີນທາງໄປປະເທດໄທ. ຫຼາຍໆຄົນໄດ້ສັ່ງຊື້ສິນຄ້າອອນລາຍຈາກໄທ. ດັ່ງນັ້ນ, ປະລິມານສິນຄ້າຈາກໄທ ຈຶ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນໄລຍະການແຜ່ລະບາດໂຄວິດ-19. ຜູ້ຄົນສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກໄທ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງໃນການຄ້າ ແລະ ເພື່ອການຊົມໃຊ້.

ໃນກໍລະນີຝາກສິນຄ້າໄປປະເທດໄທ ພວກເຮົາຮັບຝາກຄືກັນ (ສະເພາະຕອນເຊົ້າ) ລາຄາເລີ່ມຕົ້ນ 300 ບາດ ...."

(ພະນັກງານບໍລິສັດຂົນສົ່ງ, ເພດຍິງ 30 ປີ)

" ...ໃນໄລຍະຂອງການຈໍາກັດການເດີນທາງ, ຄົນຈໍານວນຫຼາຍເຕັມໃຈທີ່ຈະສັ່ງຊື້ເຄື່ອງຈາກປະເທດໄທ, ຊຶ່ງສິນຄ້າຖືກກວ່າສິນຄ້າທີ່ມີໃນປະເທດ. ລູກຄ້າສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີບັນຊີຢູ່ທະນາຄານໄທ. ດັ່ງນັ້ນ, ຫຼາຍຄົນແມ່ນເຂົ້າມາໃຊ້ບໍລິການຂອງພວກເຮົາ..."

(ພະນັກງານຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາ, ເພດຊາຍ 45 ປີ)

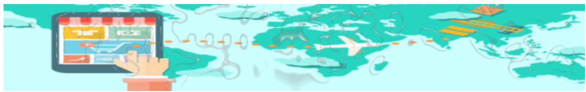

<u>ຮູບສະແດງທີ 3</u>: ວິທີການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກຕະຫຼາດອອນລາຍໃນ ສປ ຈີນ ໂດຍຜູ້ຊື້ໃນລາວ

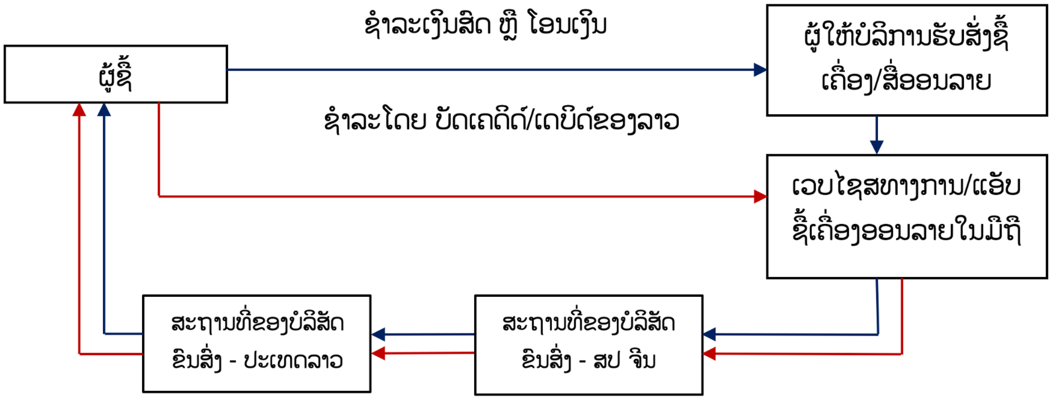

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຶກສາຂອງຜູ້ຂຽນ)

ໃນກໍລະນີສັ່ງສິນຄ້າຈາກ ສປ ຈີນ ກໍ່ຄ້າຍຄືການສັ່ງສິນຄ້າຈາກ ປະເທດໄທ ເຊິ່ງມີທັງການສັ່ງຊື້ເພື່ອມາຊົມໃຊ້ ແລະ ເພື່ອນໍາມາຂາຍຕໍ່ໂດຍລວມແລ້ວວິທີການສັ່ງສິນຄ້າຈາກ ສປ ຈີນ ມີສອງວິທີດັ່ງນີ້:

> 1. <u>ຊື້ສິນຄ້າໂດຍກົງ</u>ໂດຍການນໍາໃຊ້ ບັດເຄດິດ ຫຼື ເດບິດ ຂອງລາວ ກັບບັນດາເວບໄຊ e-commerce ຂອງປະເທດຈີນ;
> 2. ສໍາລັບຜູ້ທີ່ບໍ່ມີບັດເຄດິດສາມາດໃຊ້<u>ບໍລິການຂອງຜູ້ຮັບສັ່ງຊື້ເຄື່ອງ</u> ແລະ ໜ້າຮ້ານໃນ Facebook.

ຜູ້ຊື້ສາມາດສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຂອງທະນາຄານລາວ ໂດຍການນໍາໃຊ້ບັດເຄດິດ ຫຼື ເດບິດ. ຄ້າຍຄືກັນກັບການຊື້ສິນຄ້າຈາກລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຂອງໄທ, ຜູ້ຊື້ຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດຂອງບໍລິສັດຂົນສົ່ງໃນຈີນ ເພື່ອສົ່ງຕໍ່ສິນຄ້າມາ ທາງລາວ, ດ້ວຍວິທີການຂົນສົ່ງທາງລົດ. ຊຶ່ງອັດຕາຄ່າຂົນສົ່ງເລີ່ມຕົ້ນ 9.000 ກີບ/ກິໂລ (0,94 ໂດລາສະຫະລັດ).

ໃນອີກທາງໜຶ່ງ, ລູກຄ້າທີ່ບໍ່ມີບັດເຄດິດ ຫຼື ເດບິດ ສາມາດຊື້ສິນຄ້າ ຫຼື ສັ່ງສິນຄ້າຈາກ ສປ ຈີນ ຈາກເວບໄຊ ທີ່ຮັບສັ່ງສິນຄ້າ ແລະ ໜ້າຮ້ານໃນ Facebook ເຊິ່ງໃຫ້ບໍລິການທີ່ງ່າຍໃນການຊື້ເຄື່ອງສົ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍຈາກລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກເຊັ່ນ:Taobao.com,jd.com; 1688.com ແລະ ອື່ນໆ. ໃນກໍລະນີທີ່ໃຊ້ບໍລິການຮັບສັ່ງສິນຄ້າບໍລິສັດຈະຄິດເງິນປະມານ 20.000 ກີບ/ກິໂລ (1,95 ໂດລາສະຫະລັດ) ເຊິ່ງສູງກ່ວາການສັ່ງເອງຫຼາຍກ່ວາສອງເທົ່າ ແຕ່ບໍລິສັດຜູ້ຮັບສັ່ງແມ່ນມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນກໍລະນີສິນຄ້າບໍ່ຖືກຕາມການສັ່ງຊື້,ສິນຄ້າທີ່ສົ່ງຊັກຊ້າ, ສິນຄ້າເປ່ເພ ແລະ ການເຈລະຈາກັບຜູ້ຂາຍຝ່າຍຈີນ. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການສາພາດໄດ້ສະແດງຍົກເຖິງເຫັນຈາກຜູ້ຊື້ໂດຍກົງ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການສັ່ງຊື້ເຄື່ອງຈາກລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຂອງ ສປ ຈີນ:

" ...ມີສິນຄ້າຫາຍາກຫຼາຍຢ່າງໃນ Taobao. ຕົວຢ່າງ: ອາໄຫຼ່ລົດແມ່ນມີລາຄາທີ່ແພງຫຼາຍໃນຮ້ານຕົວແທນຈໍາໜ່າຍ. ພວກເຮົາສາມາດສັ່ງອາໄຫລ່ເຫຼົ່ານັ້ນຈາກ Taobao ໃນລາຄາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ. ໂດຍການນໍາໃຊ້ບັດເດບິດ ຫຼືເຄດິດ, ທ່ານສາມາດສັ່ງຊື້ໂດຍກົງຈາກມືຖື; ຂະບວນການຂົນສົ່ງເຄື່ອງຈະບໍ່ເກີນ 2 ອາທິດ ທີ່ຈະມາຮອດບໍລິສັດຂົນສົ່ງໃນປະເທດລາວ..."

(ຜູ້ຊື້, ເພດຊາຍ 40 ປີ)

" ...ພວກເຮົາໃຫ້ບໍລິການຮັບສັ່ງຊື້ເຄື່ອງຈາກຕະຫຼາດອອນລາຍໃນ ສປ ຈີນ ເຊັ່ນ: Taobao, JD, Tmall, 1688 ແລະ ອື່ນໆ. ລູກຄ້າສາມາດຊໍາລະເງິນສົດໃນການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າ; ດ້ວຍຄ່າຂົນສົ່ງເລີ່ມຕົ້ນ 20.000 ກີບ/ກິໂລ (1,95 ໂດລາສະຫະລັດ), ພວກເຮົາຍັງຮັບຜິດຊອບສໍາລັບສິນຄ້າທີ່ບໍ່ຖືກຕາມການສັ່ງຊື້ ແລະ ບັນຫາອື່ນໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະຂະບວນການຂົນສົ່ງ. ການແຜ່ລະບາດຂອງໂຄວິດ-19 ສ້າງຜົນກະທົບທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບໃຫ້ບໍລິສັດຂອງພວກເຮົາ. ໃນໄລຍະຂອງການຈໍາກັດການເດີນທາງ, ພວກເຮົາໄດ້ຮັບການສັ່ງຊື້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ແນວໃດກໍຕາມ, ພວກເຮົາຍັງໄດ້ຮັບຄໍາຕໍານິຈາກລູກຄ້າຍ້ອນຂະບວນການຂົນສົ່ງທີ່ຊັກຊ້າ. ຄວາມຊັກຊ້າທີ່ເກີດຂຶ້ນແມ່ນມາຈາກຂະບວນການກວດສອບທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ...."

(ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຮັບສັ່ງຊື້ເຄື່ອງ, ເພດຊາຍ 33 ປີ)

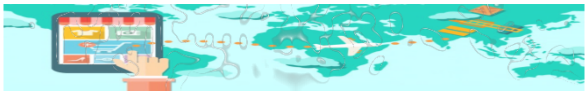

ຂໍ້ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະທາງດ້ານນະໂຍບາຍ

ເນື່ອງຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ນະໂຍບາຍການລ໋ອກດາວເຮັດໃຫ້ຜູ້ຄົນມີຄວາມຕ້ອງການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າຈາກແຂວງຕ່າງໆ ແລະ ຕ່າງປະເທດຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດຈີນ , ແລະບາງລະບົບໃນການສັ່ງສິນຄ້າຍັງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຢ່າງເຕັມຮູບແບບ. ຕົວຢ່າງ ພາຍໃຕ້ລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຂອງ Shopee, ໄດ້ມີຄຸນນະສົມບັດໃນການປົກປ້ອງຜູ້ຊື້-ຜູ້ຂາຍ ສໍາລັບການສັ່ງຊື້ ໂດຍການຮັກສາເງິນທີ່ຜູ້ຊື້ໄວ້ໃນລະບົບຈົນກວ່າທາງຜູ້ຊື້ຈະຢືນຢັນ (8). ແນວໃດກໍຕາມ, ຂໍ້ກໍານົດບໍ່ໄດ້ໃຊ້ກັບຜູ້ຊື້ໃນລາວຢ່າງສົມບູນ ຕົວຢ່າງ: ຖ້າມີສິນຄ້າທີ່ສົ່ງມາ ບໍ່ຖືກກັບຜູ້ຊື້ສັ່ງຊື້ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຄ່າຂົນສົ່ງສິນຄ້າກັບໃຫ້ຜູ້ຂາຍໃນກຸງເທບ ແມ່ນມີລາຄາທີ່ສູງກວ່າລາຄາສິນຄ້າທີ່ຊື້ມາ.

ໃນບົດສຶກສານີ້ເຫັນໄດ້ຜົນກະທົບຂອງການແຜ່ລະບາດພະຍາດ Covid-19, ແຮງງານຈໍານວນຫຼາຍສູນເສຍວຽກຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໃນພາກການບໍລິການ, ເຊິ່ງບຸກຄົນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ເຫັນການຂາຍເຄື່ອງອອນລາຍເປັນທາງອອກໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາ. ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກພາຍໃນໄດ້ມີການປັບປຸງຢ່າງເຫັນໄດ້ຊັດເຈນ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນໃນຮູບແບບຂອງທະນາຄານມືຖື ແລະ ລະບົບການຂົນສົ່ງທີ່ດີຂຶ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ຄົນສ່ວນຫຼາຍໃນລາວ ໄດ້ຄົ້ນພົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງໃນການຊື້ສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການຈາກຕ່າງປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນທາງປະຕິບັດຍັງໄດ້ອາໄສການຂົນສົ່ງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມີລະບົບຕິດຕາມ, ກວດສອບຄືນ ແລະ ການປົກປ້ອງຜູ້ຊື້-ຜູ້ຊົມໃຊ້ຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ດີ.

ກ່ອນການລະບາດຂອງພະຍາດ ໂຄວິດ 19, ສປປ ລາວໄດ້ ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການຈໍາຈັດການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າຕິດໂຕຈາກຜຸ້ໂດຍສານຂ້າເຂົ້າຜ່ານທາງ ຂໍ້ກໍານົດສະບັບເລກທີ 2834/ກງ ລົງວັນທີ 30/8/2016 ວ່າດ້ວຍການຈັດເກັບອາກອນ ມູນຄ່າເພີ່ມ ສໍາລັບເຄື່ອງຂອງຕິດໂຕ ຜູ້ໂດຍສານໃນອັດຕາ 10% ຂອງມູນຄ່າເຄື່ອງ ໂດຍບໍ່ເປັນລັກສະນະການຄ້າ, ໃນມູນຄ່າບໍ່ເກີນ 50 ໂດລາສະຫະລັດ, ສ່ວນມູນຄ່າທີ່ເກີນ ຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງເສຍອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມໃນອັດຕາ 10% (9). ໃນກໍລະນີທີ່ຄ້າຍຄືກັນການສັ່ງສິນຄ້າຮູບແບບເອເລັກໂຕຣນິກຈາກຕ່າງປະເທດແມ່ນ ກໍ່ແມ່ນການນໍາເຂົ້າຮູບການໜຶ່ງ ເຊິ່ງເປັນທາງເລືອກທີ່ດີຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ກິດຈະກໍາການສັ່ງຊື້ສິນຄ້າໂດຍກົງດັ່ງກ່າວມີຜົນກະທົບຕໍ່ລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ ເພາະລະບຽບການໃນການເກັບພາສີ-ອາກອນຈາກສິນຄ້າທີສັ່ງອອນລາຍຈາກຕ່າງປະເທດຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້ກັນກວ້າງຂວາງ. ຕົວຢ່າງ: ສິນຄ້າປະເພດເຄື່ອງໄຟຟ້າມູນຄ່າສູງ ທີ່ສັ່ງໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດແມ່ນມີລາຄາທີ່ຖືກກ່ວາສິນຄ້າທີ່ນໍາເຂົ້າໂດຍບໍລິສັດພໍສົມຄວນ, ເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດທີ່ນໍາເຂົ້າຕາມລະບຽບການ. ອີງຕາມຜົນການສຶກສາຕົວຈິງໄດ້ມີຄໍາແນະນໍາທາງດ້ານນະໂຍບາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງສະໜັບສະໜູນການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນ ເຊັ່ນ: ການເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດ, ການບໍລິການໄປສະນີ, ລະບົບຂົນສົ່ງ ແລະ ປັດໃຈທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ;
- ພາກລັດຈໍາເປັນຕ້ອງສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ປະຊາຊົນລາວໄດ້ຮັບຮູ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການເປີດບັນຊີກັບສະຖາບັນທະນາຄານເພື່ອຫັນມາໃຊ້ທະນາຄານເອເລັກໂຕຣນິກແທນການໃຊ້ເງິນສົດ ແລະ ເປັນທ່າແຮງໃຫ້ການພັດທະນາ ລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ;
- ສໍາລັບສັ່ງຊື້ສິນຄ້າໂດຍກົງມາຈາກຕ່າງປະເທດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຈາກປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ ເນື່ອງຈາກມີການຂາເຂົ້າຈໍານວນຫຼາຍ ແລະ ມີທາອ່ຽງຈະເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ດັ່ງນັ້ນພັດທະນາລະບຽບການໃນການເກັບພາສີຈາກສິນຄ້າທີສັ່ງອອນລາຍໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ເໝາະສົມເຊັ່ນ: ມີການລະບຸອັດຕາຄ່າຂົນສົ່ງ ແລະ ພາສີຢ່າງລະອຽດເວລາຮັບສິນຄ້າ. ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ພາກລັດ ແລະ ເປັນການປົກປ້ອງທຸລະກິດພາຍໃນທີ່ນໍາເຂົ້າທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບຫຼັກການ;
- ຈາກຜົນຂອງການຄົ້ນຄ້ວາສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າລາຄາຄ່າຂົນສົ່ງຂາອອກຈາກ ສປປ ລາວ ໄປປະເທດໄທ ແລະ ສປ ຈີນ ຍັງເປັນຂໍ້ຈໍາກັດໃນການຂະຫຍາຍໂຕຂອງການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ. ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຈໍາເປັນຕ້ອງມີກົນໄກສົ່ງເສີມການສົ່ງສິນຄ້າຂາອອກເພື່ອໃຫ້ມີລາຄາທີ່ຖືກລົງ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ເກີດການສ້າງພັນທະມິດທາງດ້ານໂລຈິສຕິກລະຫວ່າງບໍລິສັດລາວ-ໄທ ແລະ ລາວ-ຈີນ ເພື່ອສາມາດສົ່ງສິນຄ້າທີ່ມີຕໍານິກັບໄປປະເທດຕົ້ນທາງໄດ້. ນອກຈາກນີ້ຍັງສາມາດສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງສິນຄ້າຈາກ ສປປ ລາວ ໄປປະເທດ ດັ່ງກ່າວອີກດ້ວຍ. ນໍາໃຊ້ຂະບວນລົດໄຟ ລາວ - ຈີນ ໃຫ້ເປັນໂອກາດ ແລະ ທ່າແຮງໃນການຂົນສົ່ງສິນຄ້າຕິດພັນກັບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ຈາກ ສປປ ລາວ ໄປ ສປ ຈີນ ໃນລາຄາທີ່ສາມາດແຂ່ງຂັນໄດ້;
- ສໍາລັບນະໂຍບາຍໃນໄລຍະສັ້ນ, ລັດຖະບານຄວນພິຈະລະນາສ້າງກົນໄກເພື່ອຮ່ວມມືກັບລະບົບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຂອງປະໄທ ຫຼື ປະເທດເພື່ອບ້ານອື່ນໆ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດນໍາໃຊ້ບັນຊີຂອງທະນາຄານຢູ່ໃນ ສປປ ລາວໃນການຊື້- ຂາຍສິນຄ້າໄດ້ ນະໂຍບາຍນີ້ຈະສາມາດສ້າງທາງເລືອກທີ່ດີໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ສ້າງໂອກາດທາງທຸລະກິດໃຫ້ແກ່ຜູ້ສະໜອງສິນຄ້າ;
- ໃນໄລຍະຍາວ, ການສ້າງທ່າແຮງທາງດ້ານການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຄວນມີການສະໜັບສະໜູນການຮ່ວມມືໃນການພັດທະນາລະບົບການຄ້າອີເລັກໂຕຣນິກກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານໃນຂອບເຂດການຮ່ວມມືໂດຍເລີ່ມຈາກຄູ່ຄ້າສໍາຄັນກ່ອນເຊັ່ນ: ປະເທດໄທ

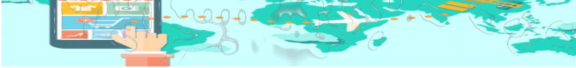

ແລະ ສປ ຈີນ, ຕາມມາດ້ວຍ ກຸ່ມປະເທດ ອາຊຽນ, ກຸ່ມປະເທດ ກຳປູເຈຍ - ລາວ - ມຽນມາ - ຫວຽດນາມ (CLMV), ຂອບການຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດແມ່ນ້ຳອີຣະວະດີ - ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ - ແມ່ນ້ຳຂອງ (ACMECS), ລ້ານຊ້າງ - ແມ່ຂອງ (LMC), ເຂດການຄ້າເສລີອາຊຽນ-ຮົງກົງ (AHKFTA) ແລະ ອື່ນໆ;

- ການພັດທະນາລະບຽບການກ່ຽວກັບການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກຕາມທິດທາງຂອງການກຳນົດແຜນງານຮ່ວມກັນດ້ານເສດຖະ ກິດຂອງອາຊຽນເຖິງປີ 2025 (ASEAN Economic Community Blueprint 2025) ແລະ ແຜນງານດ້ານການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກອາຊຽນ ໃນປີ 2017-2025 ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ການເກັບຂໍ້ມູນແບບສຳພາດເຈາະຈິງຈາກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ (In-depth interview) ເຊັ່ນ: ຜູ້ຊື້, ບໍລິສັດຂົນສົ່ງ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຮັບສັ່ງຊື້ເຄື່ອງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ໃນໂອກາດນີ້, ຂໍ້ແນະນຳການສຶກສາໃນອານາຄົດ ຄວນລົງເລິກການເກັບຂໍ້ມູນແບບປະລິມານ (Case Study Survey), ການວິເຄາະທາງສະຖິຕິ ແລະ ການສຶກສາທີ່ຄອບຄຸມທາງພູມສາດທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

1. Leebouapao L, Sitthideth P, Douangpaseuth K, Suhud Y. E-Commerce Development in the Lao PDR: Some Policy Concerns. In: Chen L, Kimura F, editors. E-commerce Connectivity in ASEAN. Jakarta, Indonesia: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia; 2020.

2. World Bank. Mobile cellular subscriptions (per 100 people) - Lao PDR, Thailand, Vietnam, Singapore, Brunei Darussalam, Myanmar, Cambodia, Philippines, Indonesia, Malaysia: The World Bank; 2021 [Available from: https://data.worldbank.org/indicator/IT.CEL.SETS.P2?end=2019&locations=LA-TH-VN-SG-BN-MM-KH-PH-ID-MY&start=2019.

3. World Bank. Account ownership at a financial institution or with a mobile-money-service provider, richest 60% (% of population ages 15+) - Lao PDR, Myanmar, Cambodia, Thailand, Vietnam, Philippines, Indonesia, Singapore, Malaysia: The World Bank; 2018 [

4. Global Findex. The Global Findex Database 2017. 2017.

5. World Bank. Country Score Card: Lao PDR 2018: The World Bank; 2018 [Available from: https://lpi.worldbank.org/international/scorecard/line/2/C/LAO/2018/C/KHM/2007/C/MMR/2018/C/BRN/2018/C/IDN/2018/C/MMR/2018/C/SGP/2018/C/THA/2018/C/VNM/2018/C/PHL/2018#chartarea.

6. OECD. OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19) - E-commerce in the time of COVID-19: Organisation for Economic Co-operation and Development; 2020 [Available from: https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/e-commerce-in-the-time-of-covid-19-3a2b78e8/.

7. MOIC. Ecommerce related regislation Vientiane capital, Laos: Ministry of Industry and Commerce; 2021 [Available from: https://laotradeportal.gov.la/?r=site/display&id=1714.

8. Shopee. Shopee Guarantee: Shopee; 2021 [Available from: https://seller.shopee.ph/edu/article/1137.

9. ກະຊວງການເງິນ. ຂໍ້ກຳນົດສະບັບເລກທີ 2834/ກງ ວ່າດ້ວຍການຈັດເກັບອາກອນ ມູນຄ່າເພີ່ມ ສຳລັບເຄື່ອງຂອງຕິດຕົວ ຜູ້ໂດຍສານໃນອັດຕາ 10% ຂອງມູນຄ່າເຄື່ອງ. ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ: ກະຊວງການເງິນ; 2016.

ທ່ານສາມາດ ດາວໂຫຼດເອກະສານຕາມ QR Code ຫຼື Link:

shorturl.at/quwl3